

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 09 » 09 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС

для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня: другого (магістерського)
освітньої програми: 025.00.01 Музичне мистецтво

Київ – 2021

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1647/21</u>	
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	20 <u>21</u>

Розробники: Малахова Маргарита Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності; Ткачук Володимир Васильович, заслужений діяч мистецтв, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Викладач: Єремеев Богдан Миколайович викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Протокол № 2 від «09» вересня 2021 року

Завідувач кафедри Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 025.00.01 Музичне мистецтво (назва освітньої програми)

«__» _____ 2021 року

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи) Ольга ОЛЕКСЮК
(підпис)

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2021 року

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК
(підпис)

Пролонговано:

На 2021/2022 н.р. _____ (_____), «09» вересня 2021 р., протокол № 2
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів/ годин	6/180
Курс	6
Семестр	11
Кількість змістових модулів за розподілом:	1
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, у тому числі:	60
Аудиторні	20
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	36
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розвиток інструментально-виконавських умінь студентів у процесі засвоєння кращих зразків вітчизняної та зарубіжної оркестрової музики.

Завдання навчальної дисципліни:

- удосконалення навичок оркестрової та ансамблевої гри;
- формування особистості, спрямованої на професійно-творчий розвиток, оркестрове мислення та готовність до самоорганізації і самовдосконалення;
- розвиток музичного світогляду студентів засобом ознайомлення із широким колом творів класичної, сучасної, фольклорної музики;
- розвиток навичок сценічної майстерності студентів у процесі концертно-виконавської діяльності;
- виховання комплексу компетентностей студента:

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій у музикознавстві, педагогіці, виконавстві та характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 2	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК7	Здатність до міжособистісної взаємодії
	ЗК8	Здатність працювати в міжнародному контексті
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
	СК2	Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
	СК3	Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти (по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики / звукорежисерської практики обробки звуку)
	СК4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / педагогічній діяльності.
	СК5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
	СК6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
	СК7	Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
	СК8	Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.
3. Програмні результати навчання		
РН-1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.	
РН-2	Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.	

PH-3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
PH-4	Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
PH-5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію
PH-6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
PH-9	Здійснювати ефективне управління мистецькими проєктами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.
PH-10	Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

У програмі визначено:

– обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до вимог освітньої програми, алгоритм вивчення навчального оркестрового репертуару;

– необхідне методичне та інструментальне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів;

– обов'язкові форми діяльності оркестрового колективу (виконання музичних творів, читання нот з аркуша, транспонування) та різні способи оволодіння навчальним репертуаром (*ескізне* вивчення оркестрових творів – ознайомлення з різноманітними музичними стилями, формування навичок орієнтування у стильових і жанрових ознаках; *грунтовне* відпрацювання оркестрових творів – вивчення нотного тексту, робота над штрихами, темпом, агогікою тощо; *повторне* виконання оркестрових творів – актуалізація оркестрово-виконавського досвіду; *самостійне* вивчення оркестрових творів – закріплення отриманих знань, умінь і навичок, щодо особливостей гри в оркестрі, як професійна мотивація студента.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

– **знати:**

- особливості оркестрового мислення;
- специфіку інструментально-виконавської діяльності в оркестрі, колективному музикуванні;
- функційне значення оркестрових груп інструментів в контексті тембрального вираження художнього образу музичного твору;
- особливості та методику репетиційної роботи над музичними творами в оркестрі;

– **вміти:**

- володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри;

- відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;
- виявляти здатність застосовувати в колективному музикуванні та концертно-виконавській діяльності знання з історії та теорії музики, гармонії, поліфонії, аналізу музичних творів з метою створення ритмічного ансамблю, гармонічного строю оркестру, виявляти розуміння музичної стилістики;
- виконавською культурою, технічною майстерністю і виражальними можливостями інструмента.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
			Аудиторна:	
			Практичні	Самостійна
11 семестр				
Змістовий модуль 1. Вивчення та виконання музичних творів для соліста з оркестром				
1.1	Вдосконалення системи музично-слухових уявлень, змістовного та виразного виконання, вміння усвідомлювати твір в цілому при реалізації виконавських завдань. Набуття практичних навичок й вмінь акомпанування.	20	8	12
1.2	Вивчення та виконання музичних творів для соліста з оркестром високого рівня складності.	20	8	12
1.3	Вдосконалення техніки читання нот з аркуша	16	4	12
	Модульний контроль	4		
	Разом	60	20	36

5. Програма навчальної дисципліни «Оркестровий клас»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 (6 курс, 11 семестр)

Вивчення та виконання музичних творів для соліста з оркестром.

Тема 1.1. Вдосконалення системи музично-слухових уявлень, змістовного та виразного виконання, вміння усвідомлювати твір в цілому при реалізації виконавських завдань. Набуття практичних навичок й вмінь акомпанування.

Тема 1.2. Вивчення та виконання музичних творів для соліста з оркестром високого рівня складності.

Тема 1.3. Вдосконалення техніки читання нот з аркуша (вивчення творів зі складним ритмічним малюнком, зміною розмірів, фактури викладення музичного матеріалу, відхиленнями й модуляціями).

Основна література: 1-5.

Додаткова література: 1-4.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	10	10
Робота на практичному занятті	10	10	100
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25
	Разом	-	150
Максимальна кількість балів:	150		
Рахунок коефіцієнта:	1,5		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.

істовий модуль та теми курсу	Кільк. годин	Академічний контроль	Бали	Критерії оцінювання
1. Вдосконалення системи музично-слухових уявлень, змістовного та виразного виконання, вміння усвідомлювати твір в цілому при реалізації виконавських завдань. Набуття практичних навичок й вмінь акомпанування.	12	Перевірка в межах модульного контролю	5	повний обсяг виконання – 1б. техніка виконання штрихів - 1 б. якість інтонації - 1 б. технічність виконання - 2 б.
2. Вивчення та виконання музичних творів для соліста з оркестром високого рівня складності.	12	Перевірка в межах модульного контролю	5	
3. Вдосконалення техніки читання нот з аркуша1. Вивчити нотний текст оркестрової програми, визначити структуру, технічні й артикуляційні труднощі та шляхи їх подолання.	12	Перевірка в межах модульного контролю	5	
Разом:	36 год.		15 балів	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№	Модульна контрольна робота 1	Критерії оцінювання		Бали
1.	Гра оркестрових партій, технічно-досконале і художньо-образне виконання закріпленої за студентом інструментальної партії	своєчасність виконання завдання	1	15
		повний обсяг виконання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід	1	
		Ініціативність	1	
1.	Виконавський аналіз музичного твору з визначенням його стильових, жанрових особливостей, виконавських труднощів та шляхів їх подолання.			5
2.	Аналіз інструментовки виконуваних творів: функції оркестрових груп інструментів, діапазону звучання оркестру, фактури тощо			5
Максимальна кількість балів				25

Дистанційне навчання передбачає складання модульного контролю в он-лайн форматі або форматі відео запису. Студент має виконати партії оркестрових творів он-лайн або зробити та надіслати викладачеві відеозаписи власного виконання цих партій.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
Залік – 11 семестр – комплексне оцінювання за результатами роботи протягом навчального семестру.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками. Студент демонструє емоційний відгук на музику, сценічну свободу, виконує в характері, відчувається розуміння форми та цілісності музичних творів.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок. Студент втілює драматургію музичних творів, розуміння виразності музичної мови.
C	75-81 балів	Добре – загалом добрий рівень умінь та навичок із незначною кількістю помилок. Студент доносить зміст твору, але не вистачає якісного звуковидобування, фразування, вистроєності динамічного плану тощо.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень умінь та навичок із значною кількістю недоліків, проте достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Студент демонструє маловиражені технічні, артистичні можливості, невпевненість у своїх діях.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень умінь та навичок. Студент зіштовхується із технічними зривами, погано інтонує, не дотримується метроритму.
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень умінь та навичок з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень умінь та навичок, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Оркестровий клас»

6 курс

Аудиторні (лабораторні) заняття – 20 год. Самостійна робота - 36 год.

Модульний контроль - 4 год.

11 семестр			
Модулі	Змістовий модуль 1		
Назва модуля	Вивчення та виконання музичних творів для соліста з оркестром		
К-сть балів за модуль	150 балів		
Заняття	1 - 10		
Назва навчального модуля (практичне заняття)	<p>Тема 1 Гра оркестрових партій, технічно-досконале і художньо-образне виконання закріпленої за студентом інструментальної партії</p> <p>Тема 2 Виконавський аналіз музичного твору з визначенням його стильових, жанрових особливостей, виконавських труднощів та шляхів їх подолання.</p> <p>Тема 3 Аналіз інструментовки виконуваних творів: функції оркестрових груп інструментів, діапазону звучання оркестру, фактури тощо 1*10=10 б. 10*10=100 б. 110 б.</p>		
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		
Коефіцієнт	Усього за період роботи до заліку 150 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 1,5)		

Орієнтовний репертуар для проведення практичних занять

Обробки народних пісень і танців

М.Різоль «Їхав козак за Дунай», «Дощик, дощик»

К.Мясков «Український танець»

Твори зарубіжних композиторів

Глінка М. Полька

Глюк К. Мелодія з опери “Орфей”, перекл. Л.Мелехова

Гріг Е. «Рідна пісня» із збірки “Аркуш з альбому”

Дербенко Є. Гармоніст грає твіст

Джойс А. Осінній сон

Масне Ю. Елегія, аранжування М.Малого

Ребіков В. Вальс

Свірідов Г. Маленький триптих

Тамарін Й «Кубинський танець» (в оркестровці В.Сподаренка)

Чайковський П. Неаполітанський танок із балету “Лебедине озеро”

Шуберт Ф.-Ліст Ф. Серенада, інстр. М.Малого

Шуман Р. Сміливий вершник

Твори для соліста з оркестром

Аренський О. Фантазія на теми Рябініна
Бабаджанян А. Ноктюрн
Біберган В. Арія
Зубицький В. «Omaggio ad Astor Piazzolla»
П'яццолла А. Calambre
П'яццолла А. Oblivion
Скорик М. Мелодія
Хьюгес П. Циганський танець
Шахнов Ю. Карусель

Твори українських композиторів

Мясков К. Зозуля
Мясков К. «Український танець»
Малий М. Полька
Петренко М. Скерцо
Стеценко К. Вечірня пісня

8. Рекомендовані джерела:

Основна (базова)

1. Барсова І. О. Книга об оркестре. Москва : Музыка, 1978. 208 с.
2. Воеводин В. В. Посібник для керівника студентського оркестра народних інструментів. Київ : Гос. метод. центр учеб. заведений к-ри и ис-в, 2003. 143 с.
3. Голючек М. С. Ансамбль українських народних інструментів : навч. посіб. для вищ. муз. навч. закл. Київ : КНУКіМ, 2003. 93 с.
4. Гуменюк А. І. Українські народні музичні інструменти. Київ : Наук. думка, 1967. 243 с.
5. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. (Українська академічна школа) : підруч. для вищ. та серед. муз. навч. закл. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. 420 с.

Додаткова

1. Гуцал В. О. Грає оркестр українських народних інструментів : методичні поради керівникам самодіяльних колективів. Київ : Мистецтво, 1978. 164 с.
2. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні : зб. статей. Київ : Видавництво імені Олени Теліги, 1998. 207 с.
3. Дейнега В. М. Музичний інструментарій як показник специфіки оркестру народних інструментів. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. – Вип. 22: Музичне виконавство. Кн. 8. Київ : 2002. С. 119-129.
4. Хашеватська С. С. Інструментознавство : підручник для вищ. навч. закл. культ. і мист. III–IV рівнів акредитації. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 256 с.